

DIFFICULTIES ENCOUNTERED IN TEACHING UZBEK TO KOREAN LEARNERS AND EFFECTIVE METHODS FOR OVERCOMING THEM

Gofurova Dilnoza Dilshod qizi

Independent Researcher

E-mail: dilnozgafurovaa@gmail.com

Abstract

This thesis discusses the main difficulties encountered when teaching Uzbek as a foreign language to Korean-speaking learners and effective methodological approaches to overcoming them. Although Korean and Uzbek share certain similarities, including the general subject-object-verb (SOV) word order and the expression of grammatical meaning through suffixes, learners face specific challenges in using case and possessive suffixes, verb tenses, converb and participle forms, pronunciation, and lexical collocations. The thesis proposes effective methods such as comparative analysis, contextual teaching, step-by-step exercises, communicative tasks, visual materials, and error-based learning.

Keywords

Uzbek language, Korean learners, foreign language, comparative method, language interference, grammatical competence, lexical competence, communicative approach, typical errors, language teaching methodology.

KOREYSLARGA O'ZBEK TILINI O'RGATISHDA UCHRAYDIGAN QIYINCHILIKLAR VA ULARNI BARTARAF ETISHNING SAMARALI USULLARI

Gofurova Dilnoza Dilshod qizi

Mustaqil tadqiqotchi

E-mail: dilnozgafurovaa@gmail.com

ANNOTATSIYA

Mazkur tezisda koreys tilida so‘zlashuvchi o‘rganuvchilarga o‘zbek tilini chet tili sifatida o‘rgatish jarayonida uchraydigan asosiy qiyinchiliklar va ularni bartaraf etishning samarali metodik usullari yoritiladi. Koreys va o‘zbek tillarida gap bo‘laklarining umumiy SOV tartibi hamda qo‘shimchalar orqali grammatik ma’no ifodalash kabi o‘xshashliklar mavjud bo‘lsa-da, kelishik va egalik qo‘shimchalari, fe‘l zamonlari, ravishdosh va sifatdosh shakllari, talaffuz hamda leksik birikmalarni qo‘llashda o‘rganuvchilar uchun muayyan qiyinchiliklar yuzaga keladi. Tezisda qiyosiy tahlil, kontekstual o‘qitish, bosqichma-bosqich mashqlar, kommunikativ topshiriqlar, vizual materiallar va xatolar asosida ishlash usullari taklif etiladi.

Kalit so‘zlar: o‘zbek tili, koreys o‘rganuvchilar, chet tili, qiyosiy metod, interferensiya, grammatik kompetensiya, leksik kompetensiya, kommunikativ yondashuv, tipik xatolar, til o‘rgatish metodikasi.

O‘zbek tilini xorijiy til sifatida o‘qitishda o‘rganuvchining ona tili va o‘rganilayotgan til o‘rtasidagi o‘xshash hamda farqli jihatlarni hisobga olish muhim metodik shartlardan biridir. Ayniqsa, koreys tilida so‘zlashuvchi o‘rganuvchilar bilan ishlashda qiyosiy yondashuv o‘quv materialini tanlash va xatolarni oldindan prognoz qilishga yordam beradi. Koreys va o‘zbek tillarining ayrim tipologik o‘xshashliklari yangi grammatik materialni o‘zlashtirishni yengillashtirishi mumkin. Biroq o‘xshash ko‘ringan birliklarning vazifasi yoki qo‘llanishidagi farqlar interferensiyaga sabab bo‘lishi mumkin.

Shu sababli koreyslarga o‘zbek tilini o‘rgatishda faqat umumiy grammatik qoidalarni tushuntirish emas, balki o‘rganuvchi aynan qaysi holatlarda xato qilishi, bu xatoni qanday mashqlar orqali bartaraf etish va yangi birlikni real muloqotda qanday mustahkamlash masalalariga e’tibor qaratish zarur.

1. KOREYS O‘RGANUVCHILARIDA UCHRAYDIGAN ASOSIY QIYINCHILIKLAR

"ZAMONAVIY TA'LIM VA TILSHUNOSLIK RIVOJI"
nomli respublika ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-7, 2026

Kelishik qo'shimchalari. Koreys tilida ham grammatik munosabatlar qo'shimcha yoki partikllar orqali ifodalanishi o'rganuvchiga ma'lum darajada tayanch bo'la oladi. Shunga qaramay, o'zbek tilidagi -ga, -da, -dan qo'shimchalarining fe'l va yo'nalish ma'nosi bilan bog'liq qo'llanishi boshlang'ich bosqichda qiyinchilik tug'diradi. Masalan, o'rganuvchi "Men universitet boraman" deyishi mumkin. Me'yoriy variant: "Men universitetga boraman". Bunday xatoni tuzatishda qayerga? qayerda? qayerdan? savollari asosida uchlik modeli samarali: "universitetga boraman – universitetda o'qiyman – universitetdan kelaman".

Fe'l zamonlari. O'rganuvchilar nutqida vaqt bildiruvchi so'z bilan fe'l shaklining moslashmasligi uchrashi mumkin: "Men kecha kinoga boraman". To'g'ri variant: "Men kecha kinoga bordim". Bu mavzuni o'rgatishda "kecha – bugun – ertaga" vaqt chizig'idan foydalanish va har bir vaqt nuqtasi uchun shaxsiy hayotga oid gaplar tuzdirish samarali hisoblanadi.

Ravishdosh va sifatdosh shakllari. O'zbek tilidagi -ib, -gan, -ayotgan kabi shakllarning gapdagi vazifasi koreys o'rganuvchilari uchun murakkab bo'lishi mumkin. Masalan, "Men uyga kelgan, ovqat yedim" o'rniga "Men uyga kelib, ovqat yedim" shakli talab qilinadi. Bunday birliklarni qoidani yodlatishdan ko'ra, ketma-ket harakatlar aks etgan rasmlar orqali o'rgatish maqsadga muvofiq.

Leksik birikmalar va kollokatsiyalar. Grammatik jihatdan to'g'ri tuzilgan gap ham tabiiy eshitilmasligi mumkin. Masalan, "qaror qabul qilmoq", "e'tibor qaratmoq", "ta'sir ko'rsatmoq" kabi birikmalarni alohida so'zlar sifatida emas, tayyor leksik birlik sifatida o'rgatish o'rganuvchining tabiiy nutqini rivojlantiradi. Bunda "birikmani toping – gapda qo'llang – vaziyatda ishlating" ketma-ketligi samarali.

Talaffuz. O'zbek tilidagi q, g', x, h, o' kabi tovushlar koreys tilida to'liq aynanlikka ega bo'lmagani sababli talaffuzda qiyinchilik tug'dirishi mumkin. Shu sababli "tingla – takrorla – farqla – qo'lla" modeli asosida qisqa fonetik mashqlarni muntazam berish maqsadga muvofiq.

2. QIYINCHILIKLARNI BARTARAF ETISHNING METODIK USULLARI

Birinchi usul – qiyosiy tahlil. O‘qituvchi yangi grammatik hodisani tushuntirishdan oldin koreys tilidagi o‘xshash birlikni qisqa eslatib, keyin o‘zbek tilidagi farqni aniq ko‘rsatadi. Bunda o‘xshashliklar tayanch, farqlar esa maxsus mashq obyekti sifatida olinadi.

Ikkinchi usul – kontekstual o‘qitish. Yangi so‘z yoki grammatik shakl alohida berilmasdan, dialog, kichik matn, rasmlari vaziyat yoki kundalik hayotga oid topshiriq tarkibida taqdim etiladi. Masalan, -ga qo‘shimchasi “Men maktabga boraman”, “Men do‘konga kirdim” kabi real vaziyatli gaplarda o‘rgatiladi.

Uchinchi usul – bosqichma-bosqich mashqlar tizimi. Mashqlar oddiydan murakkabga qarab tashkil etiladi: 1) shaklni tanish; 2) to‘g‘ri variantni tanlash; 3) gapni to‘ldirish; 4) mustaqil gap tuzish; 5) dialogda qo‘llash; 6) erkin nutqda foydalanish.

To‘rtinchi usul – kommunikativ topshiriqlar. Grammatik birlik o‘zlashtirilgandan keyin o‘rganuvchi uni muloqotda ishlatishi kerak. Masalan, “Kecha qayerga bordingiz?”, “Bugun qayerdasiz?”, “Ertaga qayerga borasiz?” savollari orqali kelishik va zamon shakllarini birgalikda mustahkamlash mumkin.

Beshinchi usul – vizual tayanchlar. Koreys o‘rganuvchilari uchun jadval, vaqt chizig‘i, rasmlari ketma-ketlik, rangli belgilar va sxemalar murakkab grammatik munosabatlarni tezroq anglashga yordam beradi. Ayniqsa, ravishdosh va zamon shakllarini harakatlar ketma-ketligi orqali ko‘rsatish samarali.

Oltinchi usul – xatolar asosida o‘qitish. O‘qituvchi o‘rganuvchilarda takrorlanayotgan xatolarni to‘plab, ular asosida maxsus mikro-mashqlar tuzishi mumkin. Bunda xato o‘rganuvchini jazolash vositasi emas, keyingi dars mazmunini belgilovchi diagnostik material sifatida qaraladi.

3. AMALIY METODIK MODEL

Koreys o‘rganuvchilari bilan ishlash uchun “Qiyoslash – Kontekst – Mashq – Muloqot – Mustahkamlash” modeli taklif etiladi. Birinchi bosqichda o‘rganuvchining ona tilidagi tayanch va o‘zbek tilidagi farq aniqlanadi. Ikkinchi bosqichda yangi birlik tabiiy kontekstda beriladi. Uchinchi bosqichda nazoratli mashqlar bajariladi. To‘rtinchi bosqichda o‘rganuvchi yangi birlikni dialog yoki vaziyatli topshiriqda qo‘llaydi. Beshinchi bosqichda esa birlik yozma va og‘zaki mustaqil nutqda mustahkamlanadi.

Masalan, -ga qo‘shimchasini o‘rgatishda avval “qayerga?” savoli beriladi. Keyin “Men universitetga boraman” namunasi taqdim etiladi. So‘ng “maktab, do‘kon, ish, kutubxona” kabi so‘zlar bilan gaplar tuziladi. Keyingi bosqichda “Dam olish kuni qayerga borasiz?” mavzusida juftlik dialogi tashkil qilinadi. Yakunda o‘rganuvchi o‘zining kelasi kun rejasini 4–5 gap bilan aytadi.

Kollokatsiyalarni o‘rgatishda ham xuddi shu modeldan foydalanish mumkin. Masalan, “qaror qabul qilmoq” birikmasi qisqa dialogda beriladi, keyin o‘rganuvchi mos fe’lni tanlaydi, gap tuzadi va “Muhim qaror qabul qilgan vaziyatingiz haqida gapiring” topshirig‘ini bajaradi. Bu usul birlikni faqat tanish emas, balki faol nutqda ishlatishga olib keladi.

XULOSA

Koreyslarga o‘zbek tilini o‘rgatishda qiyinchiliklarni kamaytirish uchun o‘rganuvchining ona tili xususiyatlarini hisobga olgan, biroq faqat qiyoslash bilan cheklanmaydigan metodik tizim zarur. Qiyosiy tahlil o‘quv materialini tanlashga yordam bersa, kontekstual va kommunikativ yondashuv o‘zlashtirilgan birliklarning real nutqda qo‘llanishini ta’minlaydi. Bosqichma-bosqich mashqlar, vizual vositalar va xatolar asosida ishlash esa individual qiyinchiliklarni bartaraf etishga xizmat qiladi. Shu jihatdan “Qiyoslash – Kontekst – Mashq – Muloqot – Mustahkamlash” modeli koreys o‘rganuvchilariga o‘zbek tilini o‘rgatishda amaliy jihatdan qulay metodik yo‘nalish sifatida taklif etilishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

“ZAMONAVIY TA’LIM VA TILSHUNOSLIK RIVOJI”
nomli respublika ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-7, 2026

1. Brown, H. D. Principles of Language Learning and Teaching. Pearson, 2007.
2. Council of Europe. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment – Companion Volume. Council of Europe, 2020.
3. Ellis, R. The Study of Second Language Acquisition. Oxford University Press, 2008.
4. Nation, I. S. P. Learning Vocabulary in Another Language. Cambridge University Press, 2013.
5. Odlin, T. Language Transfer: Cross-Linguistic Influence in Language Learning. Cambridge University Press, 1989.
6. Richards, J. C., Rodgers, T. S. Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge University Press, 2014.